การออกแบบลวดลายเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

MON'S UNIQUENESS PATTERN DESIGN IN BANG KHAYAENG SUBDISTRICT, MUEANG DISTRICT, PATHUM THANI PROVINCE

มนสิชา อนุกูล[1] อัจฉราวรรณ สุขเกิด[2] อภิชาติ การะเวก[3] และวีระศักดิ์ ศรีลารัตน์[4]
Monsicha Anukun[1], Ajcharawan Sujkird[2], Apichat Karavak[3] and Veerasak Seelarat[4]

[1] หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Bachelor of Business Administration Program General Management Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage.
E-mail monsicha@vru.ac.th

[2] หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจสมัยใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Bachelor of Business Administration Program Modern Business Management Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage.
E-mail ajcharawan@vru.ac.th

[3] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
Bachelor of Accountancy Program Accounting Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage.
E-mail apichat.ka@vru.ac.th

[4] หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Bachelor of Science Program Food and Beverage Innovation for Health Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage.
E-mail veerasak@vru.ac.th

*บทความดังกล่าว ได้รับทุนอุดหนุนโครงการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
(สัญญาเลขที่ VRU-FF67/005)

Received : July 16, 2024 Revised : October 29, 2024 Accepted : December 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลวดลายเอกลักษณ์มอญ และเพื่อออกแบบลวดลายเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการรวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิต ศิลปกรรมและลวดลายเอกลักษณ์มอญ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และชาวบ้านเชื้อสายมอญ ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณโดยการใช้แบบสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน

ผลการศึกษาพบว่า ลวดลายเอกลักษณ์มอญที่ได้จากการศึกษาประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิต ศิลปกรรมและลวดลายเอกลักษณ์มอญ ได้แก่ ดอกมะเขือ ดาว และหงส์ โดยผลการประเมินลวดลายเอกลักษณ์มอญจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ลวดลายดอกมะเขือ และลวดลายดาว มีค่าเฉลี่ย 3.87 และลายหงส์ มีค่าเฉลี่ย 3.73

คำสำคัญ

การออกแบบ ลวดลาย เอกลักษณ์ มอญ ปทุมธานี

ABSTRACT

The purpose of this research was to study Mon's unique pattern and to design unique Mon patterns in Bang Khayaeng Subdistrict, Mueang District, Pathum Thani Province. The researcher used a qualitative research method to collect data on Mon's history, culture, traditions, way of life, arts, and uniqueness. Data were collected through participatory observation and in-depth interviews with leaders, local wisdom keepers, and residents. A quantitative research method was also employed using questionnaires with experts in each field.

The findings revealed that Mon's unique patterns, derived from studying their history, culture, traditions, way of life, arts and unique pattern, include eggplant flowers, stars, and swans. The evaluation results of Mon's unique patterns by experts were high, with the eggplant flower and star patterns each averaging 3.87, and the swan pattern averaging 3.73.

Keywords

Design, Pattern, Uniqueness, Mon, Pathum Thani

ความสำคัญของปัญหา

มอญเป็นกลุ่มชาติพันธ์ที่มีอารยธรรมที่รุ่งเรืองมากกลุ่มหนึ่ง โดยมอญได้เริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยมาตั้งถิ่นฐานบริเวณริมแม่น้ำในเขตภาคกลาง เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาคร และสมุทรสงคราม เป็นต้น ชนชาติมอญมีประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อ ที่เป็นเอกลักษณ์และยังคงถ่ายทอดสืบต่อกันมา วิถีชีวิตของชุมชนไทยเชื้อสายมอญที่ยังคงอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีความรักสามัคคี และยังคงมีการธำรงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อต่าง ๆ ของตนไว้อย่างเข้มแข็งในการดำเนินชีวิต สะท้อนผ่านพิธีกรรม ประเพณีสำคัญ และเทศกาลต่าง ๆ ในปัจจุบัน

จังหวัดปทุมธานีก็เป็นพื้นที่อยู่อาศัยของชุมชนชาวมอญแหล่งใหญ่ในประเทศไทย (MGR Online, 2563) ในพื้นที่ตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เป็นอีกหนึ่งชุมชนที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยเชื้อสายมอญ อาศัยอยู่บริเวณชุมชนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวมอญเมืองเมาะตะมะ เพื่อหลีกหนีจากสภาวะสงคราม และได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่บริเวณชุมชนปัจจุบัน ในอดีตบริเวณนี้มีการสัญจรทางน้ำผ่านไปมา มีการตั้งถิ่นฐานมานานหลายร้อยปี เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรม และชีวิตสังคมเมือง (กฤษฎา อุ่นลาวรรณ, 2567) โดยชาวมอญอยู่อาศัยกระจายทั่วไปทั้ง 4 หมู่บ้าน คือบ้านต้นโพธิ์ บ้านบางขะแยง บ้านตลาดใต้ และบ้านบางนางบุญ ยังมีการสืบทอดอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมมอญในการดำเนินชีวิตและมีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพในชุมชน สมาชิกกลุ่มอาชีพต้องการได้รับการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ต้องการมีรายได้เพิ่มและต้องการมีรายได้จากอาชีพเสริมอย่างต่อเนื่อง (มนสิชา อนุกูล, 2565) การรักษามรดกทางศิลปะวัฒนธรรมมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการยึดโยง หล่อหลอมให้มีความรักสามัคคีต่อกัน เป็นความเจริญแล้วยังแสดงเอกลักษณ์ของชาติอีกด้วย วัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดชนชาติ ชุมชนสังคมและเผ่าพันธุ์มนุษย์ บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ รากเหง้า และวิถีชีวิต ทั้งยังเป็นหลักฐานที่เป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ สืบทอดและนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การถักทอผ้า การคิดประดิษฐ์ลายผ้า (กรมศิลปากร, 2563) สมาชิกกลุ่มอาชีพซึ่งเป็นคนในพื้นที่ อีกทั้งมีบรรพบุรุษและสืบเชื้อสายมอญ เล็งเห็นความสำคัญของการรักษามรดกทางวัฒนธรรม จึงต้องการค้นหาเอกลักษณ์ของศิลปะวัฒนธรรมมอญตำบลบางขะแยง นำมาสร้างเป็นลวดลายเอกลักษณ์ประจำถิ่น

ดังนั้น การวิจัย เรื่อง การออกแบบลวดลายเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการออกแบบสร้างลวดลายเอกลักษณ์มอญที่ได้มาจากการสร้างสรรค์ด้านความคิดการออกแบบด้วยลายเส้นและการจัดวางที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือสื่อสารบอกเล่าเรื่องราวศิลปะวัฒนธรรมของคนมอญตำบลบางขะแยงผ่านลวดลายเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับกลุ่มอาชีพตำบลบางขะแยงนำลวดลายเอกลักษณ์ไปสร้างสรรค์เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย โดยอาศัยแรงบันดาลใจจากศิลปะวัฒนธรรมมอญเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เป็นภาพสะท้อนการใช้ชีวิตของคนมอญ บอกเล่าเรื่องราวได้น่าสนใจกว่าตัวหนังสือ อีกทั้งผลของการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ ส่งเสริม รักษา และเผยแพร่เอกลักษณ์มอญให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อออกแบบลวดลายเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเอกลักษณ์ของคนมอญ เพื่อนำมาออกแบบลวดลายเอกลักษณ์มอญ ตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

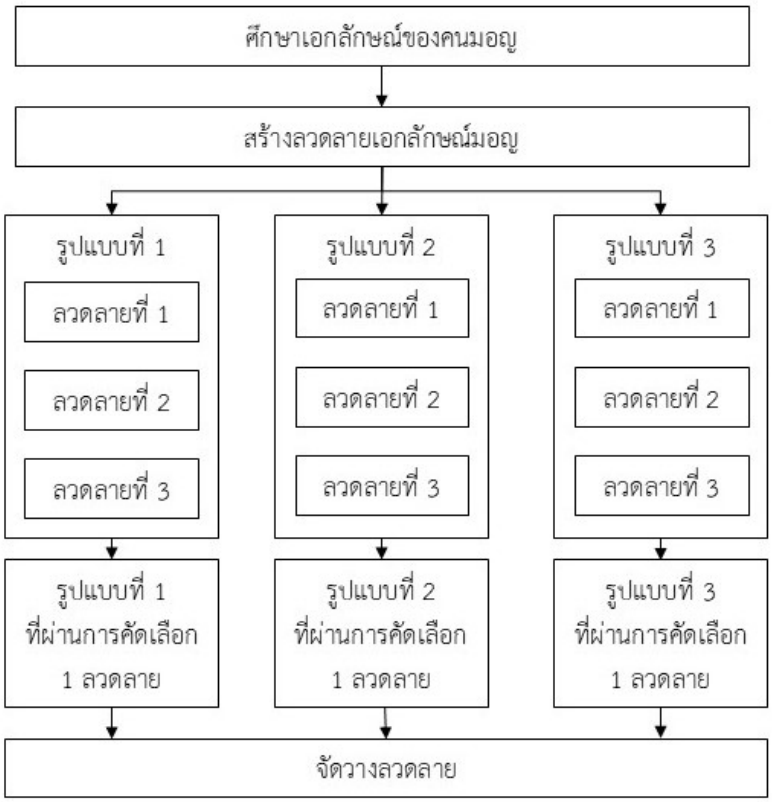

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา ผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

ศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ งานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับคนมอญ และศึกษาจากแหล่งปฐมภูมิด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิต ศิลปกรรมและลวดลายของคนมอญ และนำผลการศึกษามาวิเคราะห์พิจารณาคัดเลือก และสรุปแนวทางในการออกแบบลวดลายเอกลักษณ์ของคนมอญชุมชนบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.1.1 กลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล

ประชากร กลุ่มผู้รู้ (Key information) จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และชาวบ้านเชื้อสายมอญ ในพื้นที่ตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านและชาวบ้านเชื้อสายมอญ ในพื้นที่ตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิต ศิลปกรรมและลวดลายของคนมอญชุมชนบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อออกแบบลวดลายเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

นักวิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านทัศนศิลป์ออกแบบลวดลายเอกลักษณ์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของคนมอญชุมชนบางขะแยงจำนวน 3 รูปแบบ แบบละ 3 ลวดลาย รวมเป็น 9 ลวดลาย และคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้ลวดลายเอกลักษณ์ที่ผ่านการคัดเลือกรูปแบบละ 1 ลวดลาย รวมเป็นจำนวน 3 ลวดลาย และนำลวดลายที่ได้รับการคัดเลือกไปใช้เป็นแนวทางจัดวางลวดลายเอกลักษณ์มอญ

1.2.1 กลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมมอญ 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าย้อมสีธรรมชาติ และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจชุมชน ทำการประเมินและตรวจสอบลวดลายเอกลักษณ์มอญ ให้ข้อเสนอแนะ และเสนอแนวทางการนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินการออกแบบลวดลายเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบสอบถามปลายปิดสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินลวดลายเอกลักษณ์มอญ องค์ประกอบของแบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญ ตอนที่ 2 แบบประเมินลวดลายเอกลักษณ์มอญ รายการที่ประเมินได้แก่ ความสวยงามของลวดลาย ความเหมาะสมของลวดลายในการนำมาใช้งาน ความคมชัดของลวดลาย การแสดงถึงเอกลักษณ์ของคนมอญ และความพึงพอใจที่มีต่อลวดลายโดยรวม และตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารองค์กรมหาชน 2) ประธานหลักสูตรการจัดการธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอกชน และ 3) ประธานหลักสูตรการจัดการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยรัฐ ช่วยพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหาและข้อคำถามให้เหมาะสม ครอบคลุม และเข้าใจง่าย ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหานั้น แสดงว่าข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ ซึ่งผลวิเคราะห์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1 ทุกข้อคำถาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล และตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของลวดลายเอกลักษณ์มอญ ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตรประเมินประยุกต์ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีระดับคะแนนประเมิน 5 ระดับ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามลำดับวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี สรุปได้ดังนี้

ด้านประวัติความเป็นมา ชาวมอญที่อยู่อาศัยในตำบลบางขะแยง เดินทางเข้ามาตั้งแต่ช่วงต้นรัตนโกสินทร์ ราวสมัยรัชกาลที่ 2 ด้วยการล่องเรือเข้ามาจับจองพื้นที่ทำมาหากิน ชาวมอญมีอยู่ทั่วไปทั้ง 4 หมู่ในตำบลบางขะแยง มีชื่อเรียก เช่น มอญบางนางบุญ มอญวัดเหนือ มอญวัดใต้ ในจังหวัดปทุมธานีมีชาวมอญอยู่อาศัยกระจายตัวไปทั่ว ทั้งบางคูวัด บางหลวง สามโคก แต่ยังคงมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีความเป็นมอญ การดำเนินชีวิตผสมกลมกลืนกับคนไทยจนแทบแยกไม่ออก ชาวมอญมีความเลื่อมใสในศาสนาพุทธเช่นเดียวกับคนไทย พร้อมกับมีความเชื่อ การนับถือและบูชาผี

ด้านประเพณีและวัฒนธรรม ประเพณีของคนมอญตำบลบางขะแยง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวไม่เหมือนใคร มีประเพณีแห่น้ำหวาน แห่ข้าวแช่ กวนกะละแม แห่หางหงส์และธงตะขาบ ตามความเชื่อของกลุ่มคนมอญในวันสงกรานต์ การแต่งกายของชาวมอญ โดยปกติก็จะแต่งกายเหมือนคนไทยทั่วไป เมื่อมีประเพณีสำคัญหรือมีงานบุญจึงแต่งกายเป็นเอกลักษณ์พิเศษของชาวมอญ โดยผู้หญิงมักมีการห่มสไบมอญ เกล้าผมมวยและมีปิ่นปักผม ซึ่งโดยมากจะเป็นรูปเหมือนเกือกม้า ผู้ชายมักมีผ้าขาวม้าติดตัว เพื่อไว้ประเคนของให้พระสงฆ์

ด้านวิถีชีวิต การประกอบอาชีพเริ่มต้นส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต่อมาสภาพแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงไป ถนนหนทางมีความเจริญ เป็นชุมชนขนาดใหญ่และอาศัยอยู่ใกล้พื้นที่เศรษฐกิจ พื้นที่ตำบลบางขะแยงเป็นชุมชนเมือง มีโรงงานอุตสาหกรรม การดำเนินชีวิตปัจจุบันมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เช่น รับจ้างทั่วไป พนักงานโรงงาน ลูกจ้าง ค้าขาย บางส่วนประกอบธุรกิจส่วนตัว และมีเพียงส่วนน้อยที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรม และมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ช่วยสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

ด้านศิลปกรรมและลวดลายของมอญนั้นไม่ได้มีลวดลายอะไรพิเศษ เน้นความเรียบง่าย และไม่ได้มีความแตกต่างจากลวดลายของไทยมากนัก แต่เมื่อนักถึงคนมอญแล้ว มักนึกถึงลวดลายของเครื่องปั้นดินเผา โดยเฉพาะหม้อน้ำที่มีลวดลายวิจิตร มีการแกะสลัก ฉลุลายประณีตสวยงาม นึกถึงสไบพาดไหล่ของผู้หญิงเป็นแบบลายปักริมผ้าปูโต๊ะ ลายปักรูปดอกไม้ มีหลากหลายสีสัน ขอบสไบมอญมีลายหยักมีที่มาจากขอบโตกหรือพาน ในสไบมอญ แต่เดิมมีการปักลวดลายเป็นลายดอกมะเขือ ดอกกุหลาบมอญ ต่อมาได้มีการปักลายอื่น ๆ ชาวมอญบางขะแยง หรือชาวมอญปทุมจะมีลายดอกบัว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของปทุมธานี สำหรับผ้านุ่งหรือผ้าถุงเป็นลายดอกพิกุล ผ้าถุงจะเป็นสีพื้นและปักลวดลายสลับกับผ้าสีพื้นเพื่อให้เกิดลวดลายบนผ้านุ่ง ส่วนผู้ชายนิยมแต่งกายง่าย ๆ มักมีผ้าพาดบ่า และนิยมนุ่งโสร่งมีลวดลายตารางหมากรุกของมอญ ซึ่งลายโสร่งของมอญตำบลบางขะแยงเป็นลายตารางหมากรุกขนาดใหญ่

สำหรับลวดลายของมอญที่อยู่บนข้าวของเครื่องใช้ ไม่ได้มีลวดลายอะไรพิเศษ ไม่ได้แตกต่างจากลวดลายของไทยมากนัก ลวดลายจะคล้ายลายไทย แต่ไม่มีชื่อเรียกเหมือนลายไทย ถ้านึกถึงลวดลายที่สื่อความหมายถึงความเป็นมอญที่ชัดเจนก็ต้องเป็นลายหงส์ ในปัจจุบันยังมีให้เห็นอยู่บ้างบนข้าวของเครื่องใช้ เช่น เชี่ยนหมาก จะมีด้านบนเป็นเกลียวมีลักษณะคล้ายเจดีย์ ตะบันหมาก ส่วนมากจะทำจากทองเหลืองและมีหัวเป็น

รูปหงส์ วัดมอญจะมีเจดีย์มอญ มีเสาหงส์ เป็นเสาแดงสูง ช่วงสงกรานต์จะมีแห่หางหงส์และธงตะขาบ เรียกว่าเสาหงส์ธงตะขาบ ซึ่งหงส์มอญก็จะแตกต่างจากหงส์ไทย หงส์มอญจะมีลักษณะกลม คอสั้น ท้องป่อง คล้ายเป็ด ในขณะที่หงส์ทั่วไปจะคอยาว

นอกจากลายหงส์แล้ว ก็ยังมีลายดอกมะเขือ ซึ่งมีความหมายว่าไปอยู่ที่ไหนก็เจริญเติบโตได้ มีลายดาวและเมฆ ที่สื่อให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ของคนมอญในอดีต ล่องเรือมาก็เห็นแต่ฟ้ากับดาว มีลายเดือน หมายถึงพระราชาเป็นที่พึ่งของคนมอญ นิยมเป็นรูปดาวล้อมเดือน ส่วนลายดอกพิกุล ถือเป็นดอกไม้มงคล และถ้าเป็นลวดลายบนผ้าของมอญ จะนิยมลายดอกมะเขือ ดาว เดือน ก้อนเมฆ คนมอญนิยมสีสันสดใส เล่นสีสด ใช้สีตัดกัน

จากผลการศึกษา นักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้ร่วมกันวิเคราะห์ พิจารณาคัดเลือกลวดลายเอกลักษณ์มอญในพื้นที่ตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และสรุปแนวทางในการออกแบบสร้างลวดลายเอกลักษณ์มอญได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. ดอกมะเขือ ดอกมะเขือนอกจากจะเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความอ่อนน้อมแล้ว ดอกมะเขือยังแสดงถึงความเติบโตงอกงามได้ง่ายในทุกที่ เช่นเดียวกับคนมอญที่ไม่ว่าจะอพยพย้ายไปอยู่ถิ่นแห่งหนใดก็สามารถสร้างรากฐานเจริญเติบโตงอกงามได้ในทุกแห่งหน

2. ดาว สื่อให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของคนมอญในอดีตที่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐาน ต้องล่องเรือมามองไปไหนก็เวิ้งว้าง มืดมิด พบเห็นแต่ท้องฟ้ากับดาว เป็นเครื่องเตือนให้ระลึกถึงบรรพบุรุษของคนมอญ

3. หงส์ หงส์มอญ เป็นสัญลักษณ์สำคัญของคนมอญ เป็นสัตว์สำคัญในทางพุทธศาสนา ยังมีที่มาจากตำนานกำเนิดเมืองหงสาวดี คนมอญเชื่อว่าหงส์เป็นสัตว์ชั้นสูง ไม่ว่าชนชาติมอญจะอพยพไปอยู่ที่ใดจะต้องสร้างรูปหงส์ไว้บนยอดเสาเพื่อเป็นสัญลักษณ์

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อออกแบบลวดลายเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัยได้นำผลสรุปจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 มาเป็นแนวทางในการออกแบบ โดยนำภาพจริงของ ดอกมะเขือ ดาว และหงส์มอญ ที่มีความสมบูรณ์ขององค์ประกอบ ความสวยงาม เชื่อมโยงถึงเอกลักษณ์ มาสร้างเป็นลายเส้น รูปแบบละ 3 ลวดลาย จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านประเมินและตรวจสอบลวดลายทั้ง 9 ลวดลาย ได้รูปแบบที่ผ่านการคัดเลือกรูปแบบละ 1 ลวดลาย รวม 3 ลวดลาย แสดงระดับความคิดเห็นจากผลการประเมิน ดังตารางที่ 1 – 3

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของลวดลายเอกลักษณ์มอญ รูปแบบที่ 1 ดอกมะเขือ

	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	ลวดลายที่ 1			ลวดลายที่ 2			ลวดลายที่ 3		
รูปแบบที่ 1 ลายดอกมะเขือ	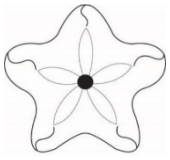			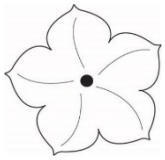					
1.ความสวยงามของลวดลาย	3.67	0.58	มาก	4.00	1.00	มาก	3.33	1.15	ปานกลาง
2.ความเหมาะสมในการใช้งาน	3.33	0.58	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก	3.33	1.15	ปานกลาง
3.ความคมชัดของลวดลาย	3.33	0.58	ปานกลาง	4.00	1.00	มาก	3.33	1.15	ปานกลาง
4.แสดงถึงเอกลักษณ์มอญ	3.67	0.58	มาก	3.67	1.15	มาก	3.67	1.53	มาก
5.ความพึงพอใจโดยรวม	3.33	0.58	ปานกลาง	3.67	1.15	มาก	3.33	1.15	ปานกลาง

	3.47		**ปานกลาง**	**3.87**		**มาก**	**3.40**		**ปานกลาง**

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของลวดลายเอกลักษณ์มอญ รูปแบบที่ 2 ดาว

	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
รูปแบบที่ 2 ลายดาว	ลวดลายที่ 1			ลวดลายที่ 2 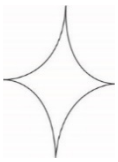			ลวดลายที่ 3		
1.ความสวยงามของลวดลาย	4.00	1.00	มาก	3.00	1.00	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
2.ความเหมาะสมในการใช้งาน	3.67	0.58	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง	2.67	0.58	ปานกลาง
3.ความคมชัดของลวดลาย	3.67	0.58	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง	2.67	0.58	ปานกลาง
4.แสดงถึงเอกลักษณ์มอญ	4.00	1.00	มาก	3.00	1.00	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
5.ความพึงพอใจโดยรวม	4.00	1.00	มาก	3.00	1.00	ปานกลาง	2.67	0.58	ปานกลาง
	3.87		**มาก**	**3.00**		**ปานกลาง**	**2.80**		**ปานกลาง**

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของลวดลายเอกลักษณ์มอญ รูปแบบที่ 3 หงส์

	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
รูปแบบที่ 3 ลายหงส์	ลวดลายที่ 1			ลวดลายที่ 2			ลวดลายที่ 3		
1.ความสวยงามของลวดลาย	3.00	1.00	ปานกลาง	4.33	0.58	มาก	3.00	1.00	ปานกลาง
2.ความเหมาะสมในการใช้งาน	4.67	0.58	มากที่สุด	2.33	0.58	น้อย	2.67	0.58	ปานกลาง
3.ความคมชัดของลวดลาย	4.67	0.58	มากที่สุด	3.00	1.00	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
4.แสดงถึงเอกลักษณ์มอญ	3.00	1.00	ปานกลาง	4.67	0.58	มากที่สุด	3.00	1.00	ปานกลาง
5.ความพึงพอใจโดยรวม	3.33	0.58	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง	2.67	0.58	ปานกลาง
	3.73		**มาก**	**3.53**		**มาก**	**2.87**		**ปานกลาง**

สรุปผลการประเมินพบว่า ลวดลายที่ผ่านการคัดเลือกที่มีคะแนนสูงสุด คือ ลวดลายดอกมะเขือแบบที่ 2 ลวดลายดาวแบบที่ 1 และลวดลายหงส์แบบที่ 1 แสดงจากซ้ายไปขวา ดังภาพที่ 2

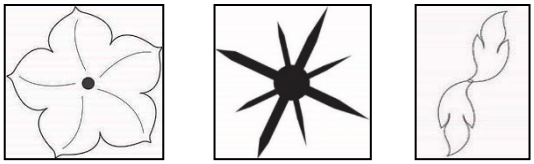

ภาพที่ 2 ลวดลายเอกลักษณ์มอญที่ผ่านการคัดเลือก
ที่มา ผู้วิจัย

การจัดวางลวดลายเอกลักษณ์มอญเพื่อนำมาประกอบงานวิจัย ดังนี้

1. การเรียงลำดับ โดยการนำตัวลายมาวางเรียงเป็นแถวในลักษณะซ้ำ ๆ กัน จัดเรียงเป็นแถวเดียว สองแถว หรือหลายแถว เรียงแนวนอนหรือแนวตั้ง เรียงไปในทางเดียวกัน หรือสลับกลับด้าน

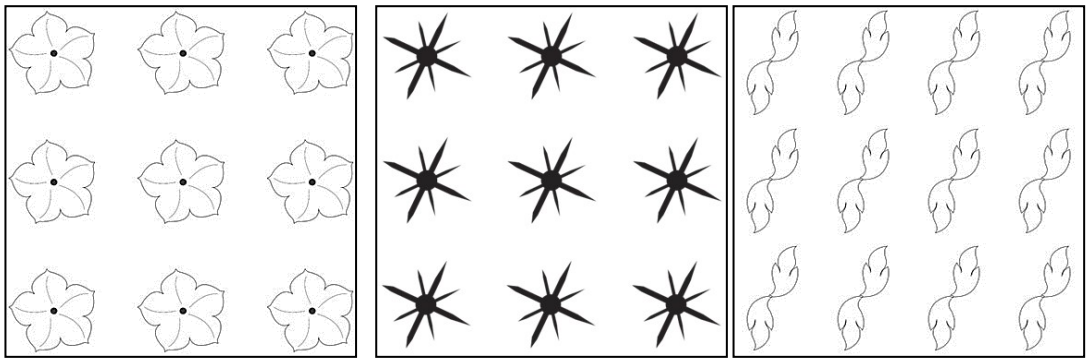

ภาพที่ 3 การจัดวางลายด้วยการเรียงลำดับ
ที่มา ผู้วิจัย

2. การทำซ้ำจังหวะแบบเคลื่อนไหวต่อเนื่อง ขนาดของตัวลายอาจเท่ากัน หรือแตกต่างกัน มีการหมุนลาย สลับกลับด้าน มีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน หรือต่างทิศทางกัน ทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างอิสระ

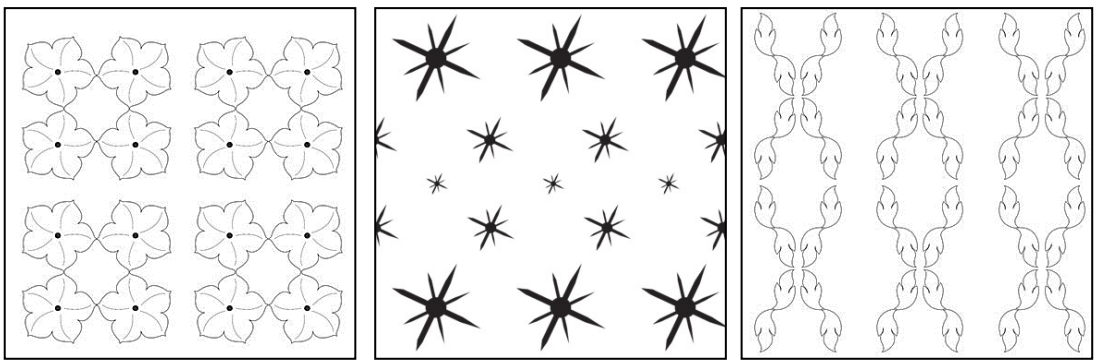

ภาพที่ 4 การจัดวางลายด้วยการซ้ำจังหวะแบบเคลื่อนไหวต่อเนื่อง
ที่มา ผู้วิจัย

3. การจัดองค์ประกอบทับซ้อนลาย เป็นการจัดวางตัวลายทับซ้อนกันในลักษณะการผูกลายให้เป็นความเรื่องราวตามความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยหลักการจัดองค์ประกอบ มีจุดสนใจ มีความสมดุล และสามารถจัดให้เป็นเรื่องราว

ภาพที่ 5 การจัดวางลายด้วยการจัดองค์ประกอบทับซ้อนลาย
ที่มา ผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบลวดลายเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิต ศิลปกรรมและลวดลายของมอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และได้ลวดลายเพื่อนำมาสร้างลวดลายเอกลักษณ์ของคนมอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1) ลายดอกมะเขือ แสดงถึงความเติบโตงอกงาม รูปแบบที่ 2) ลายดาว แสดงถึงการระลึกถึงความเป็นมาของคนมอญ และ รูปแบบที่ 3) ลายหงส์ แสดงถึงสัญลักษณ์สำคัญของคนมอญ ทั้งนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554) เอกลักษณ์ หมายถึง ลักษณะที่เหมือนกันหรือมีร่วมกัน เช่น ผู้หญิงไทย จะต้องมีกิริยามารยาทเรียบร้อย เวลาจะแสดงความเป็นไทยให้ต่างชาติดูจะใช้สัญลักษณ์ เช่น วัดพระแก้ว เรือสุพรรณหงส์ ลายผ้าไหมไทย อาหารไทย มายไทย เป็นต้น สอดคล้องกับ The Reporters (2563) กล่าวว่า สไบมอญถือเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของชาวมอญ โดยใช้เป็นผ้าพาดบ่าสำหรับผู้หญิงและผู้ชายเมื่อออกงานสำคัญ ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายมอญทุกคนยังนิยมห่มสไบไปงานทุกครั้ง ผ้าสไบมอญจึงนับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นของชาวไทยเชื้อสายมอญ และถือเป็นทุนวัฒนธรรมร่วมสมัยของจังหวัดปทุมธานีที่สำคัญ รูปแบบของสไบมอญมีหลายแบบ เอกลักษณ์ของสไบมอญ คือ สีสันของผ้าที่สวยสดงดงามและขอบสไบจะเป็นลายคลื่น มีลายเล็ก ๆ เป็นดอกไม้ใบไม้เรียงรายกันไปตามลายคลื่น ซึ่งลวดลายที่ปักส่วนใหญ่เป็นดอกไม้จะมีชื่อและแฝงความหมายที่มีคุณค่าเอาไว้ด้วย และสอดคล้องกับ พรนารี ชัยดิเรก และธนีพรรณ โชติกเสถียร (2566) กล่าวว่า ลวดลายของสไบมอญควรแสดงถึงเรื่องราว เอกลักษณ์ และสิ่งแวดล้อมของมอญปทุมธานี ปัจจุบันนิยมปักเป็นลายของดอกไม้ 6 ประเภท ได้แก่ ดอกกุหลาบ ดอกชบา ดอกพิกุล ดอกมะเขือ ดอกมะตาด และดอกบัวหลวง แต่ดั้งเดิมเน้นลายดาวล้อมเดือน ลายสมัยใหม่ประยุกต์คิดค้นขึ้นใหม่หลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้ โยธิน ครุฑพันธ์ (2565) กล่าวถึงหงส์ว่าเป็นสัญลักษณ์ของชาวมอญ ชาวมอญที่อพยพมาได้นำเอาศิลปวัฒนธรรมและความเชื่อติดตัวมาด้วย โดยเฉพาะ หงส์มอญ เรียกได้ว่าเป็นสัญลักษณ์หรือถือเป็นสัตว์ประจำชนชาติมอญเลยทีเดียว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยพบว่า ด้านศิลปกรรมและลวดลายของมอญนั้นไม่ได้มีลวดลายอะไรพิเศษเน้นความเรียบง่าย และไม่ได้มีความแตกต่างจากลวดลายของไทยมากนัก ลวดลายที่ปรากฏบนข้าวของเครื่องใช้คนมอญ เช่น เครื่องปั้นดินเผา เป็นลวดลายวิจิตรมีการแกะสลักฉลุลายประณีตสวยงาม สไบมอญ มีขอบหยักมาจากขอบโตก ลวดลายสไบมอญมักปักเป็นรูปธรรมชาติ เช่น ดอกไม้ มีดอกมะเขือ ดอกกุหลาบมอญ ต่อมามอญบางขะ

แยง หรือมอญปทุมจะปักเป็นลายดอกบัว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดปทุมธานี ส่วนผ้านุ่งจะเป็นลายดอกพิกุล ซึ่งลวดลายที่สื่อถึงความเป็นมอญที่ชัดเจน คือ ลายหงส์ ลายดอกมะเขือสื่อถึงการเติบโตได้ในทุกที่ ส่วนลายดาวและเมฆสะท้อนถึงประวัติศาสตร์คนมอญในอดีต ด้านสีสันนิยมสีสดใส และใช้สีตัดกัน

2. เพื่อออกแบบลวดลายเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เมื่อได้ลวดลายสำหรับการสร้างลวดลายเอกลักษณ์แล้ว นำมาออกแบบสร้างลวดลายด้วยความคิดสร้างสรรค์เป็นลายเส้น รูปแบบละ 3 ลวดลาย ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คัดเลือกลายเพียงรูปแบบละ 1 ลวดลายที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปพัฒนาต่อยอดการสร้างเอกลักษณ์มอญตำบลบางขะแยง ซึ่งผลการคัดเลือกต้นแบบลวดลายจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบที่ 1) ลายดอกมะเขือ ลวดลายที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก $\overline{X}$ = 3.87 ลวดลายที่ 1 และลวดลายที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง $\overline{X}$ = 3.47 และ 3.40 ตามลำดับ ซึ่งลายดอกมะเขือลวดลายที่ 2 มีความพึงพอใจมากทุกข้อ สำหรับรูปแบบที่ 2) ลายดาว ลวดลายที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก $\overline{X}$ = 3.87 ลวดลายที่ 2 และลวดลายที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง $\overline{X}$ = 3.00 และ 2.80 ตามลำดับ ซึ่งลายดาว ลวดลายที่ 1 มีความพึงพอใจในระดับมากในด้านความสวยงามและแสดงถึงเอกลักษณ์มอญ และรูปแบบที่ 3) ลายหงส์ ลวดลายที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก $\overline{X}$ = 3.73 ลวดลายที่ 2 มีความพึงพอใจในระดับมาก $\overline{X}$ = 3.53 และลวดลายที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง $\overline{X}$ = 2.87 ตามลำดับ ซึ่งลายหงส์ลวดลายที่ 1 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในด้านความคมชัดของลวดลายและความเหมาะสมในการใช้งาน ผู้วิจัยได้นำลวดลายเอกลักษณ์ที่ผ่านการคัดเลือกมาจัดวางลวดลายด้วยการเรียงลำดับ การซ้ำจังหวะแบบเคลื่อนไหวต่อเนื่อง และการจัดองค์ประกอบทับซ้อนลาย สอดคล้องกับการออกแบบลวดลายของ ชูศักดิ์ ไทยพาณิชย์ (2561) ดังนี้

การออกแบบที่มีรูปประธานเป็นหลัก หมายถึงการออกแบบลวดลายที่มีตัวประธานเป็นหลักและมีส่วนประกอบอื่นรองลงมา ต้องประสานสอดคล้องกัน เพื่อนำมารวมกันจะเกิดความเป็นเอกภาพ สามารถสร้างลวดลายได้ทั้งในแนวดิ่ง แนวทแยง มุมซ้าย-ขวา หรือกระจายรอบตัว

การออกแบบในลักษณะซ้ำ หมายถึงการออกแบบที่ใช้ลวดลายเดียวกันมาทำซ้ำ อาจมีขนาดหรือสัดส่วนที่เท่ากัน หรือแตกต่างกัน นำมาจัดองค์ประกอบให้มีช่องไฟ ได้ระเบียบ ได้จังหวะ เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ได้ทั้งในแนวดิ่ง แนวทแยง มุมซ้าย-ขวา หรือกระจายรอบตัว

การออกแบบในลักษณะสมมาตร หมายถึงการออกแบบลวดลายให้มีความสมดุลกันทั้งสองข้าง วางลงในแนวเดียวกันเหมือนกันทั้งซ้ายขวา หากลายไม่เหมือนกันอาจให้มีน้ำหนักเท่ากันทั้งสองข้างก็ได้

การออกแบบในลักษณะการพุ่งออกไปรอบตัว หมายถึงการที่เส้นหลักขององค์ประกอบ แผ่ออกไปจากจุดใดจุดหนึ่ง โดยลายหลักอาจอยู่ตรงกลาง หรืออาจเริ่มจากมุมด้านใดก็ได้

การออกแบบลายต่อเนื่องกัน หมายถึงลายในระนาบเดียวกันที่สามารถวางต่อกันได้ โดยเส้นต่าง ๆ เชื่อมต่อกันพอดี

ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกันในประเด็นลวดลายมีการออกแบบมีการเรียงลำดับนำลวดลายมาวางเรียงแถวซ้ำๆ กันให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ การออกแบบมีการทำซ้ำจังหวะแบบเคลื่อนไหวต่อเนื่อง มีขนาดของตัวลายที่เท่ากันหรือไม่เท่ากัน มาจัดวางเรียงให้ได้องค์ประกอบที่เกิดความแปลกใหม่ และการจัดองค์ประกอบทับซ้อนลายมีองค์ประธานหลักและมีส่วนประกอบรองที่จัดวางแล้วเกิดความสอดคล้องเป็นเอกภาพ จัดให้เป็นเรื่องราวของลวดลาย

ทั้งยังสอดคล้องกับเดชิต เฉยพ่วง (2567) อธิบายว่า การออกแบบลวดลาย (Decorative Design) หมายถึง การออกแบบลวดลาย หมายถึง การสร้างสรรค์กระบวนการทางความคิดด้วยการ จัดองค์ประกอบของลวดลายในงานออกแบบ ให้มีรูปแบบที่ต่อเนื่องสวยงาม สามารถนำมาประยุกต์ให้เข้ากับวัสดุ เทคนิค วิธีการ และรูปแบบของงานที่ออกแบบอย่างมีชั้นเชิง เพื่อให้เกิดประโยชน์ใช้สอยและคุณค่าทางความงาม และ พรนารี ชัยดิเรก และธนีพรรณ โชติกเสถียร (2566) กล่าวถึงแนวทางในการออกแบบลวดลาย เช่น 1. การสร้างแบบจากแม่ลายด้วยการวางลายซ้ำ ๆ กันในหลายเทคนิคสามารถทำให้เกิดลายประยุกต์อื่น ๆ ขึ้นใหม่ได้ 2. การใช้จังหวะในการออกแบบเป็นหลักการสำคัญของการสร้างลวดลาย ซึ่งจังหวะที่เกิดขึ้นมาจากหลายเทคนิค 3. การใช้รูปและพื้น

เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างลวดลาย 4. การใช้การลดหลั่นทำให้เกิดลวดลายใหม่ ๆ 5. การใช้ตารางการจัดวางลวดลาย 6. การใช้ความใกล้ชิดด้วยการจัดวางลวดลาย 7. การใช้หลักการต่อลวดลายตามแนวนอนหรือแนวตั้ง ดังนั้น กล่าวได้ว่า เอกลักษณ์มอญ หมายถึง ความเหมือนกันหรือสิ่งที่มีร่วมกันของชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างจากชุมชนหรือสังคมอื่น ๆ โดยปรากฏออกมาด้วยความโดดเด่นแก่ประชาชนทั่วไปให้ได้รับรู้ โดยงานวิจัยนี้ มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกลักษณ์ของกลุ่มคนมอญ เช่น ประวัติศาสตร์ของคนมอญ ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะถิ่น และลวดลายเอกลักษณ์มอญ อันเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความโดดเด่นของลวดลาย ซึ่งเมื่อมองแล้วมีความคิดและเข้าใจไปในทางเดียวกันว่าเป็นชนชาติใด

ข้อเสนอแนะ

1. ลวดลายที่สร้างขึ้นจากงานวิจัยนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากข้อมูลประวัติความเป็นมา ประเพณีวัฒนธรรมของคนมอญ ตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ที่ถ่ายทอดสู่การสร้างสรรค์ลวดลาย เป็นการออกแบบลวดลายเอกลักษณ์ของคนมอญ และทำให้เห็นถึงความสำคัญในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านธรรมชาติ ด้านความเป็นอยู่และอาชีพ ซึ่งประวัติศาสตร์ของคนมอญมีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง สามารถนำรูปแบบลวดลายไปสร้างสรรค์ได้หลากหลายรูปแบบ รวมถึงนำไปพัฒนาต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ ทำให้เกิดการตระหนักถึงคนไทยเชื้อสายมอญที่มีวัฒนธรรมอันงดงาม

2. ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ จำเป็นต้องมีการศึกษาเรื่องอื่น ๆ ประกอบ เช่น ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ ด้านการตลาด กลุ่มเป้าหมาย ความต้องการของผู้บริโภค เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้นอกจากเป็นสิ่งที่สื่อถึงเอกลักษณ์มอญแล้ว ยังมีความแตกต่างจากคู่แข่งในท้องตลาดทั่วไป และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ด้วย

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมการพัฒนาต่อยอดสร้างอาชีพ โดยตระหนักถึงเอกลักษณ์และความสำคัญของชุมชนท้องถิ่น

4. ในการวิจัยครั้งต่อไป นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ต่อยอดในการศึกษาเจาะลึกไปถึงกระบวนการยอมรับ การรับรู้เอกลักษณ์มอญ เพื่อเป็นแนวทางในการนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมมอญต่อไป

บรรณานุกรม

เตชิต เฉยพ่วง.(2567). *7 ลวดลาย (DECORATIVE)*. 10 กรกฎาคม 2567. https://elfar.ssru.ac.th/taechit_ch/pluginfile.php/302/block_html/content/7%20ลวดลาย.pdf

โยธิน ครุฑพันธ์. (2565). *บรรณสารฯ ติดเล่า PODCAST EP.12 “หงส์มอญ”*. 10 กรกฎาคม 2567. https://library.stou.ac.th/2022/09/hong-mon/

กรมศิลปากร. (2563). *ทำไมต้องรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม*. 10 กรกฎาคม 2567. https://www.finearts.go.th/promotion/view/7333ทำไมต้องรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม?

กฤษฎา อุ่นลาวรรณ. (2567). *บ้านต้นโพธิ์*. 10 กรกฎาคม 2567. https://wikicommunity.sac.or.th/community/1295

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (2554). *เอกลักษณ์*. 10 กรกฎาคม 2567. https://dictionary.orst.go.th/

พรนารี ชัยดิเรก และธนีพรรณ โชติกเสถียร. (2566). การออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายสไบมอญจากทุนวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี. *วารสารศิลปศาสตร์ (วังนางเลิ้ง) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. 3*(2). 18-34.

มนสิชา อนุกูล. (2565). แนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพชุมชน ตำบลบางขะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. 24*(1). 137-146.

ชูศักดิ์ ไทยพาณิชย์. (2561). *การออกแบบลวดลาย*. วาดศิลป์.

MGR Online. (2563). *สัมผัสวิถีชีวิตรามัญ ที่ "มอญสามโคก"*. https://mgronline.com/travel/detail/9500000037946

The Reporters. (2563). *'ถัก ปัก ร้อย' กู้วิกฤตเศรษฐกิจ ลดความรุนแรงในครอบครัว*. https:// www.thereporters.co/culture/sabaimorn-pathumthani/